

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Audito ir apskaitos tarnybos direktoriaus 2010 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. VAS-13

6-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „AIŠKINAMASIS RAŠTAS“

(Žin., 2010, Nr. 68-3430)

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti, kokia informacija turi būti pateikiama įmonės finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte (toliau – aiškinamasis raštas), kad būtų geriau paaiškinta kitose finansinėse ataskaitose pateikta informacija ir atskleidžiama jose nepateikta papildoma reikšminga informacija.

2. Standartas nustato bendrus aiškinamojo rašto turinio ir minimalius sutrumpinto aiškinamojo rašto pastabų reikalavimus, išskyrus specialiųjų sričių įmones, kurių aiškinamajame rašte informacija pateikiama pagal atitinkamų standartų reikalavimus.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

3. Pagrindinės šio standarto sąvokos:

3.1. **Apskaitos politika** – visuma apskaitos principų, apskaitos metodų ir taisyklių apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms sudaryti ir pateikti.

3.2. **Įmonės finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas** – finansinė ataskaita, kurioje paaiškinamos įmonės balanse, pelno (nuostolių), pinigų srautų ir nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitose nurodytos sumos, taip pat pateikiama papildoma reikšminga informacija, nenurodoma kitose finansinėse ataskaitose.

3.3. **Patronuojanti įmonė** – įmonė, kuri kitai įmonei gali daryti tiesioginį ar netiesioginį lemiamą poveikį.

3.4. **Vadovaujančioji patronuojanti įmonė** – patronuojanti įmonių grupės įmonė, kuri nėra kitos patronuojančios įmonės dukterinė įmonė.

III. AIŠKINAMOJO RAŠTO TURINYS

4. Įmonės, turinčios teisę sudaryti sutrumpintas finansines ataskaitas, gali rengti sutrumpintą aiškinamąjį raštą. Kai šio standarto nuostatos taikomos ir aiškinamajam raštui, ir sutrumpintam aiškinamajam raštui, vartojama sąvoka „aiškinamasis raštas“.

5. Sutrumpintame aiškinamajame rašte pateikiama 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“, šio standarto reikalaujama informacija ir tokia reikšminga informacija, kuri atskleidžia įmonės veiklos pobūdį, finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, tačiau nebuvo pateikta kitose finansinėse ataskaitose.

6. Aiškinamajame rašte, išskyrus sutrumpintą aiškinamąjį raštą, pateikiama šio ir kitų verslo apskaitos standartų reikalaujama informacija ir tokia reikšminga informacija, kuri atskleidžia įmonės veiklos pobūdį, finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, tačiau nebuvo pateikta kitose finansinėse ataskaitose.

7. Aiškinamąjį raštą sudaro šios dalys:

- 7.1. bendroji dalis;
- 7.2. apskaitos politika;
- 7.3. pastabos.

IV. BENDROJI AIŠKINAMOJO RAŠTO DALIS

8. Aiškinamojo rašto bendrojoje dalyje turi būti pateikiami bendrieji duomenys apie įmonę:

8.1. Įmonės įregistravimo data.

8.2. Jei įmonė priklauso įmonių grupei, patronuojančios ir vadovaujančiosios patronuojančios įmonės pavadinimai, kodai ir buveinės.

8.3. Jei įmonė yra neribotos civilinės atsakomybės juridinio asmens dalyvis, to juridinio asmens pavadinimas, kodas, buveinė, teisinė forma.

8.4. Įmonės filialų ir atstovybių skaičius, dukterinių, asocijuotųjų ir pagal jungtinės veiklos (partnerystės) sutartį kontroliuojamų įmonių pavadinimai, kodai ir buveinės.

8.5. Trumpas įmonės veiklos apibūdinimas.

8.6. Ataskaitinių finansinių metų ir praėjusių finansinių metų vidutinis darbuotojų skaičius pagal sąrašą.

V. APSKAITOS POLITIKA

9. Aiškinamajame rašte turi būti nurodyta, kad finansinės ataskaitos yra parengtos vadovaujantis verslo apskaitos standartais. Taip pat turi būti nurodyti ir kiti teisės aktai, kuriais buvo vadovautasi tvarkant apskaitą ir sudarant finansines ataskaitas.

10. Aiškinamajame rašte turi būti pateikiama informacija apie tvarkant įmonės apskaitą ir sudarant finansines ataskaitas taikytą apskaitos politiką, kuri gali turėti įtakos finansinių ataskaitų informacijos vartotojų priimamiems sprendimams.

11. Šioje aiškinamojo rašto dalyje turi būti išvardijami ir trumpai aprašomi apskaitos principai, apskaitos metodai ir taisyklės, kuriais tvarkydama apskaitą ir sudarydama finansines ataskaitas vadovaujasi įmonė.

12. Jei per ataskaitinį laikotarpį įmonės apskaitos politika buvo pakeista, šioje aiškinamojo rašto dalyje tas faktas turi būti konstatuojamas, nurodomos apskaitos politikos pakeitimo priežastys, išvardijami ir apibūdinami pakeistieji pagrindiniai reikšmingų straipsnių apskaitos principai, metodai ir taisyklės. Jei buvo taikytas perspektyvinis apskaitos politikos keitimo būdas, turi būti nurodomos jo taikymo priežastys.

VI. AIŠKINAMOJO RAŠTO PASTABOS

13. Aiškinamojo rašto pastabos – tai reikšmingus finansinių ataskaitų straipsnius paaiškinančios lentelės ir (arba) tekstas. Aiškinamojo rašto pastabos numeruojamos iš eilės. Aiškinamojo rašto pastabos numeris turi būti nurodomas prie finansinės ataskaitos straipsnio, kurį ji paaiškina.

14. Aiškinamojo rašto pastabose turi būti pateikiama ataskaitinio ir mažiausiai vieno praėjusio ataskaitinio laikotarpio (lyginamoji) informacija. Aiškinamojo rašto pastabose turi būti paaiškinamos tik reikšmingos finansinių ataskaitų sumos ir jų pasikeitimo priežastys.

15. Sutrumpinto aiškinamojo rašto pastabose turi būti atskleidžiama šio standarto VII skyriuje reikalaujama ir kita reikšminga informacija. Gali būti atskleidžiama ir kitų verslo apskaitos standartų reikalaujama informacija.

16. Rengiant aiškinamąjį raštą, išskyrus sutrumpintą aiškinamąjį raštą, jo pastabos pateikiamos pagal kitų verslo apskaitos standartų nustatytus reikalavimus.

VII. SUTRUMPINTO AIŠKINAMOJO RAŠTO PASTABOS

17. Jei kitose finansinėse ataskaitose nepateikta visa ar dalis lyginamosios informacijos, nurodomos jos nepateikimo priežastys.

18. Jei buvo reikšmingai pakeisti apskaitiniai įvertinimai ar pateikta lyginamoji informacija buvo koreguota, sutrumpintame aiškinamajame rašte turi būti atskleidžiama 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ reikalaujama informacija.

19. Jei kuris nors turtas yra išskaidytas ir parodytas daugiau kaip viename balanso turto dalies straipsnyje, parodoma visa to turto balansinė vertė ir jos dalys atskiruose balanso straipsniuose.

20. Jei kurio nors įsipareigojimo suma yra išskaidyta ir parodyta daugiau kaip viename balanso įsipareigojimų dalies straipsnyje, parodoma visa įsipareigojimo suma ir jos dalys atskiruose balanso straipsniuose.

21. Apie nematerialųjį, ilgalaikį materialųjį ir ilgalaikį finansinį turtą turi būti pateikiama ši informacija:

21.1. Jei turtas nuvertėjo ir pelno (nuostolių) ataskaitoje buvo pripažintos jo nuvertėjimo sąnaudos, tai turi būti nurodoma turto nuvertėjimo suma, jei pelno (nuostolių) ataskaitoje ji nėra parodyta atskira eilute.

21.2. Jei, pasikeitus aplinkybėms, ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais pripažintas turto nuvertėjimas buvo sumažintas, turi būti nurodoma turto nuvertėjimo sumažinimo suma, jei pelno (nuostolių) ataskaitoje ji nėra parodyta atskira eilute.

22. Jei prestižo amortizacijos laikotarpis ilgesnis negu penkeri metai, tas laikotarpis turi būti nurodomas ir atskleidžiami motyvai, dėl kurių nustatytas toks laikotarpis.

23. Apie finansinį turtą ir finansinius įsipareigojimus, kurie įvertinti tikrosiomis vertėmis, turi būti pateikiama:

23.1. kaip nustatoma finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų tikroji vertė ir jos nustatymo prielaidos;

23.2. kiekvienos finansinio turto ar finansinių įsipareigojimų grupės tikrosios vertės pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį, jei pelno (nuostolių) ataskaitoje jie neparodyti atskira eilute.

24. Jei įmonė turi išvestinių finansinių priemonių, kiekviena išvestinių finansinių priemonių grupė turi būti trumpai apibūdinama ir pateikiama:

24.1. tikrosios vertės pokyčiai, jei pelno (nuostolių) ar nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitose jie neparodyti atskira eilute;

24.2. svarbios sąlygos, kurios gali paveikti būsimųjų gryną pinigų srautų dydį, periodiškumą ir stabilumą.

25. Jei įmonė turi dukterinių ir (ar) asocijuotųjų įmonių, turi būti nurodoma:

25.1. dukterinės ir (ar) asocijuotosios įmonės veiklos pobūdis;

25.2. valdoma dukterinės ir (ar) asocijuotosios įmonės dalis;

25.3. dukterinės ir (ar) asocijuotosios įmonės nuosavo kapitalo dydis;

25.4. dukterinės ir (ar) asocijuotosios įmonės ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatas, t. y. pelnas ar nuostoliai.

26. Apie atsargas turi būti pateikiama ši informacija, jei kitose finansinėse ataskaitose ji nepateikta:

26.1. Balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje.

26.2. Atsargų nukainojimo iki grynosios galimo realizavimo vertės suma.

26.3. Atsargų nukainojimo sumažinimo suma.

27. Apie įmonės įstatinį kapitalą pateikiama:

27.1. kiekvienos akcijų klasės akcijų skaičius ir nominali vertė;

27.2. per ataskaitinius metus išleistų akcijų skaičius ir jų nominali vertė, jei per ataskaitinį laikotarpį įmonė didino savo įstatinį kapitalą.

28. Apie mokėtinas sumas ir įsipareigojimus atskirai turi būti pateikiama:

28.1. sumos, kurias įmonė turi grąžinti vėliau kaip po penkerių metų;

28.2. skolų, už kurias įmonė yra užstačiusi turtą, suma, užstato rūšis, pobūdis ir balansinė vertė.

29. Jei įmonė yra suteikusi garantiją ar laidavimą užtikrinti kito asmens įsipareigojimus, turi būti atskleidžiama:

29.1. garantijos ar laidavimo pobūdis;

29.2. garantijos ar laidavimo suma;

29.3. atskirai garantijos ar laidavimai, suteikti už dukterines, asocijuotąsias ar pagal jungtinės veiklos (partnerystės) sutartį kontroliuojamas įmones.

30. Aiškinamajame rašte turi būti pateikiamas siūlomas pelno (nuostolių) paskirstymo projektas.

31. Aiškinant įmonės santykius su vadovais (įmonės administracijos vadovas, valdybos, stebėtojų tarybos nariai, kiti asmenys, turintys teisę planuoti ir kontroliuoti įmonės veiklą, jai vadovauti ir (ar) atsakyti už galutinius sprendimus), atskleidžiama:

31.1. asmenų skaičius;

31.2. per ataskaitinį ir praėjusį ataskaitinį laikotarpį jiems išmokėtų avansų ir suteiktų paskolų sumos, nurodant palūkanų normas, pagrindines sąlygas ir visas sugrąžintas sumas;

31.3. įmonės įsipareigojimų, prisiimtų pagal įvairias garantijas kiekvieno lygio vadovų vardu, sumos;

31.4. kita reikšminga informacija.

32. Įmonės sutrumpintame aiškinamajame rašte informacija apie įmonės skaidymą, verslo jungimą, likvidavimą, pertvarkymą, koncesijų sutartis pateikiama pagal 41-ojo verslo apskaitos standarto „Įmonių skaidymas“, 14-ojo verslo apskaitos standarto „Verslo jungimai“, 28-ojo verslo apskaitos standarto „Įmonių likvidavimas“, 35-ojo verslo apskaitos standarto „Įmonių pertvarkymas“, 27-ojo verslo apskaitos standarto „Koncesijos sutartys“ reikalavimus.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

33. Šis standartas taikomas sudarant 2011 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas. Standartas gali būti taikomas ir sudarant ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.